

Jämthundklubben.

RAS utvärdering för verksamhetsåret 2024

I årets utvärdering så följer vi upp förra årets statistik på ögonlysningen och inavelstrend. Vi har även mycket statistik från jaktprovsverksamheten för att analysera trender.

Detta är Jämthundklubben:

Jämthundklubben har ca 1800 medlemmar.

Vi driver hemsida med en besöksfrekvens på 3000-5000 besök per månad. Här lägger vi ut avellistor, valpannonser mm.

Alla valpannonser granskas så de uppfyller SKKs, SÄKs och Jämthundklubbens kriterier.

De som godkänns certifieras och publiceras. Vi granskar 250-300 annonser varje år.

Vi har välbesökt facebookside där vi publicerar våra avelslistor och våra valpannonser.

Vi ger ut en egen tidning- Jämthunden. Den går ut till våra 2000 medlemmar två gånger per år. Här publiceras artiklar om uppfödare, kända älghundsprofiler, utfodring, avel och avelslistor.

Vi gör en RAS utvärdering årligen där vi avelsutvärderar Jämthundsrasen och försöker se olika trender inom rasen.

Vi anordnar ungdoms och klubbmästerskap på jaktprov för att flera jägare skall engagera sig kring jaktproven. Vi hoppas därigenom att vi kanske får fler hundar som startar på jaktprov vilket utökar möjligheten till en säkrare avelsutvärdering.

RAS – Rasspecifika avelsstrategier.

RAS är en handlingsplan för aveln inom alla raser under SKK. Det skall beskriva problem men också positiva sidor inom en ras.

Dokumentet tas fram tillsammans med rasklubbar, specialklubbar och SKK och skall ge en beskrivning av nuläget vad gäller hälsa, mentalitet, exteriör och jaktliga egenskaper.

I dokumenten beskrivs också vilka målsättningar och avelsmål som rasklubben och specialklubben har satt upp.

Det skall göras utvärderingar varje år hur arbetet går för att nå de uppsatta målen och om vi kan se eventuella trender i rasen.

Statistik för utvärdering av RAS för Jämthund 2024.

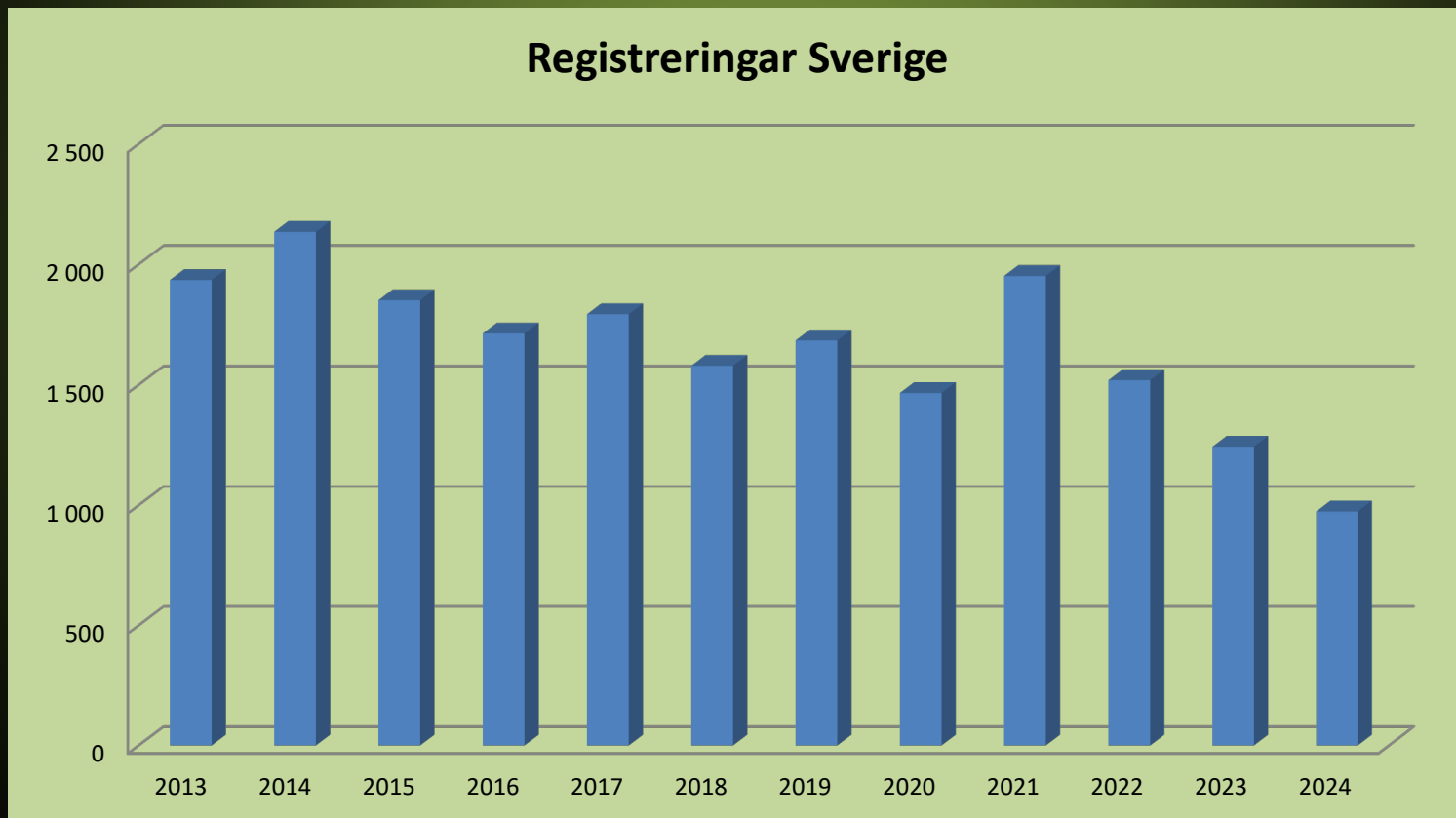
Följande punkter är utvärderade :

- Registreringstatistik / Importstatistik
- Inavelsökning – Mål under 2,5 %.
- Genomsnittlig inavelsgrad på 5 generationer.
- Jaktprovsstatistik – Pristagarprocent på årskull – Mål över 35%.
- Utveckling olika jaktegenskaper som bedöms på jaktprov.
- Hälsa/ HD.
- Hälsa / ED.
- Hälsa utvärdering ögonlysning
- Hälsa övrigt.
- Hanhundsanvändning.
- Exteriör – Mål 10% CK av 5åriga hundar eller äldre.

Registreringsstatistik Sverige

Registreringen av antalet Jämthundar minskade med 22% under 2024 till 974st. Jämthunden var den fjärde största rasen i Sverige efter Labrador retriever, Golden retriever och Tyskt schäferhund.

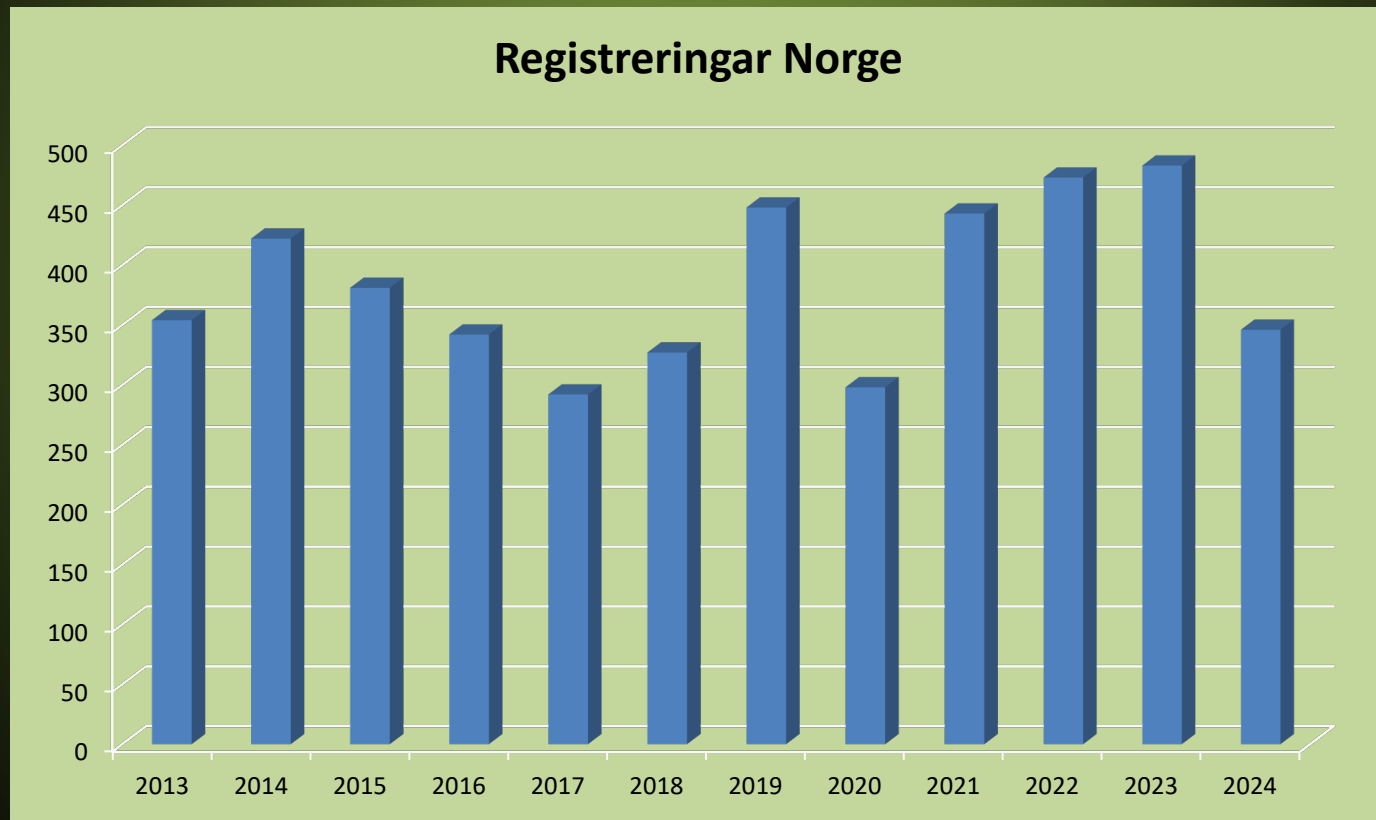
Registreringsstatistik Finland

892 jämthundar registrerades i Finland under 2024. En minskning med 12%

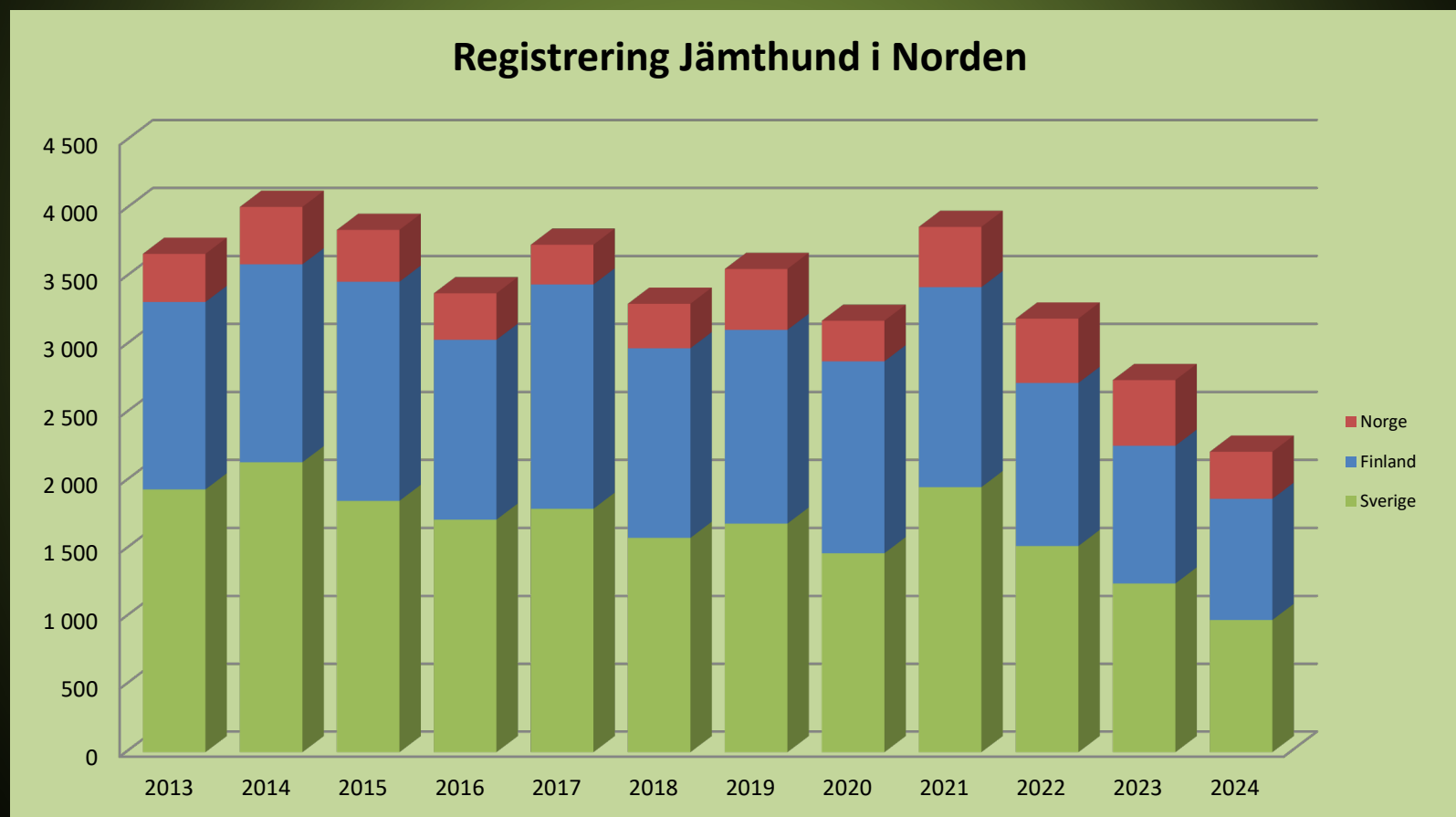
Registreringsstatistik i Norge

346 jämthundar registrerades i Norge 2024. Registreringarna minskade med 28%.

Registreringsstatistik Norden

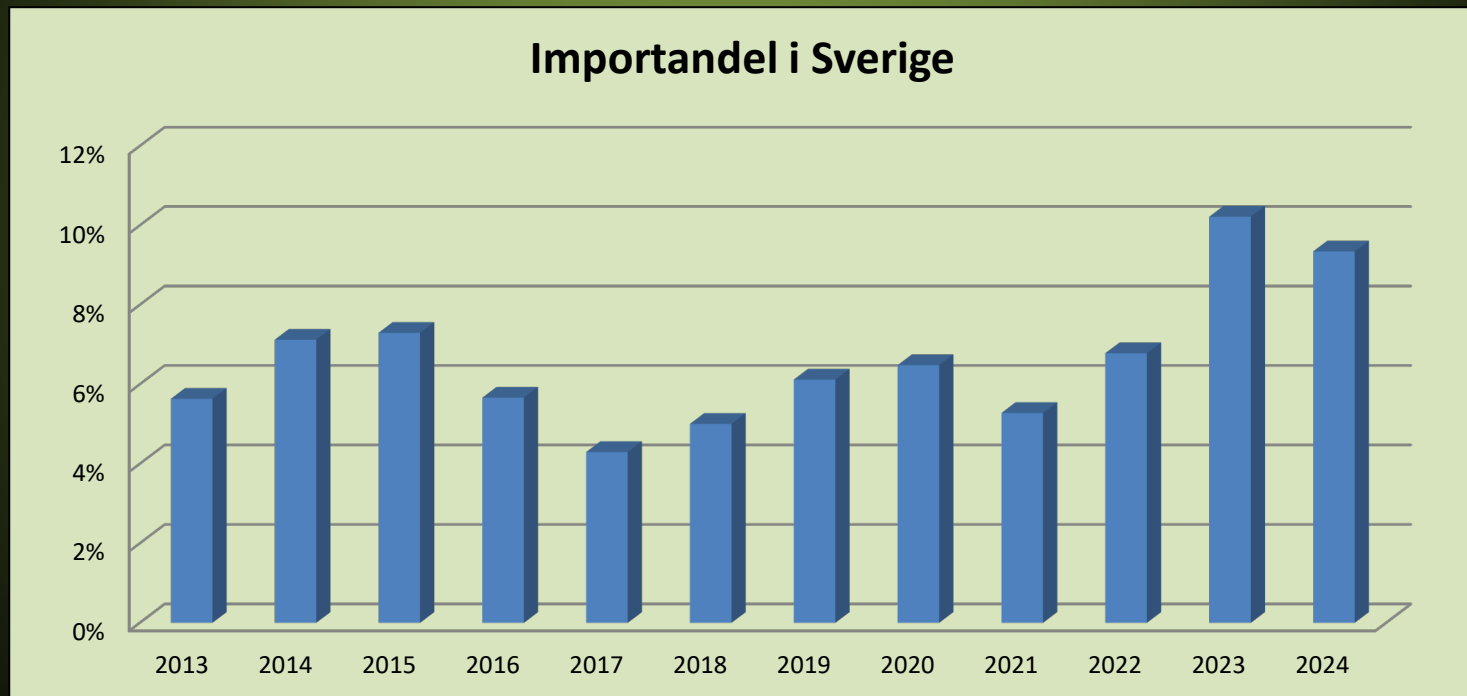
Det registrerade 2212 jämthundar i Sverige, Norge och Finland under 2024. Totalt var det en minskning med -19%.

Källa för beräkning SKK, Koiranet. Dog Web

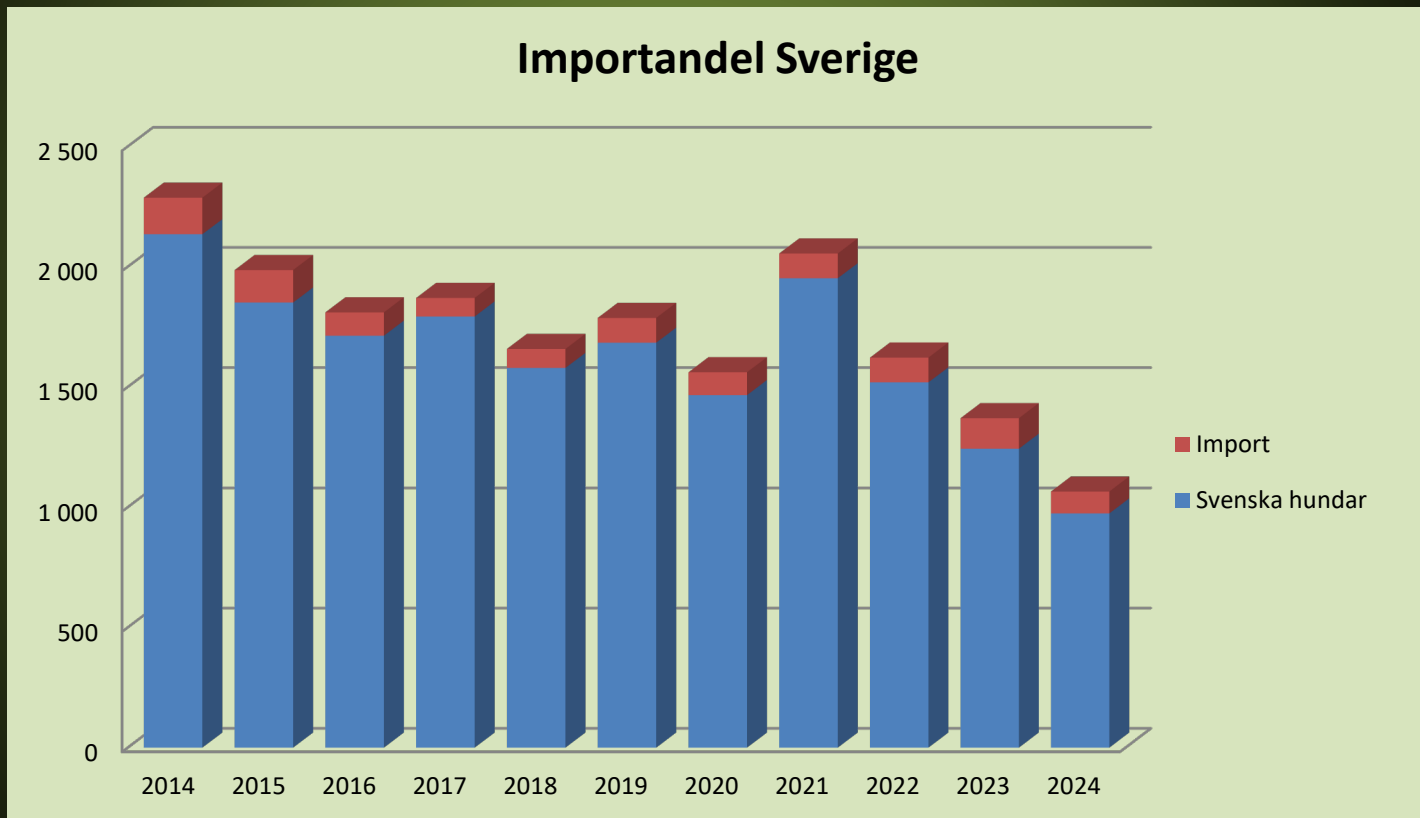
Import

Det importerades 91 Jämthundar 2024 vilket motsvarar 9% av totalt registrerade hundar. I stort sett samma antal men en ökad andel av totalt registrerade hundar.

Källa SKK

Importens andel av totalt registrerade hundar.

Källa SKK

Registrering raser inom SÄK.

Registreringarna av älghundsraser, minskade med -13,6% till 1798st under 2024. Lågkonjunktur och en lägre älgstam kan vara förklaringar till minskningen.

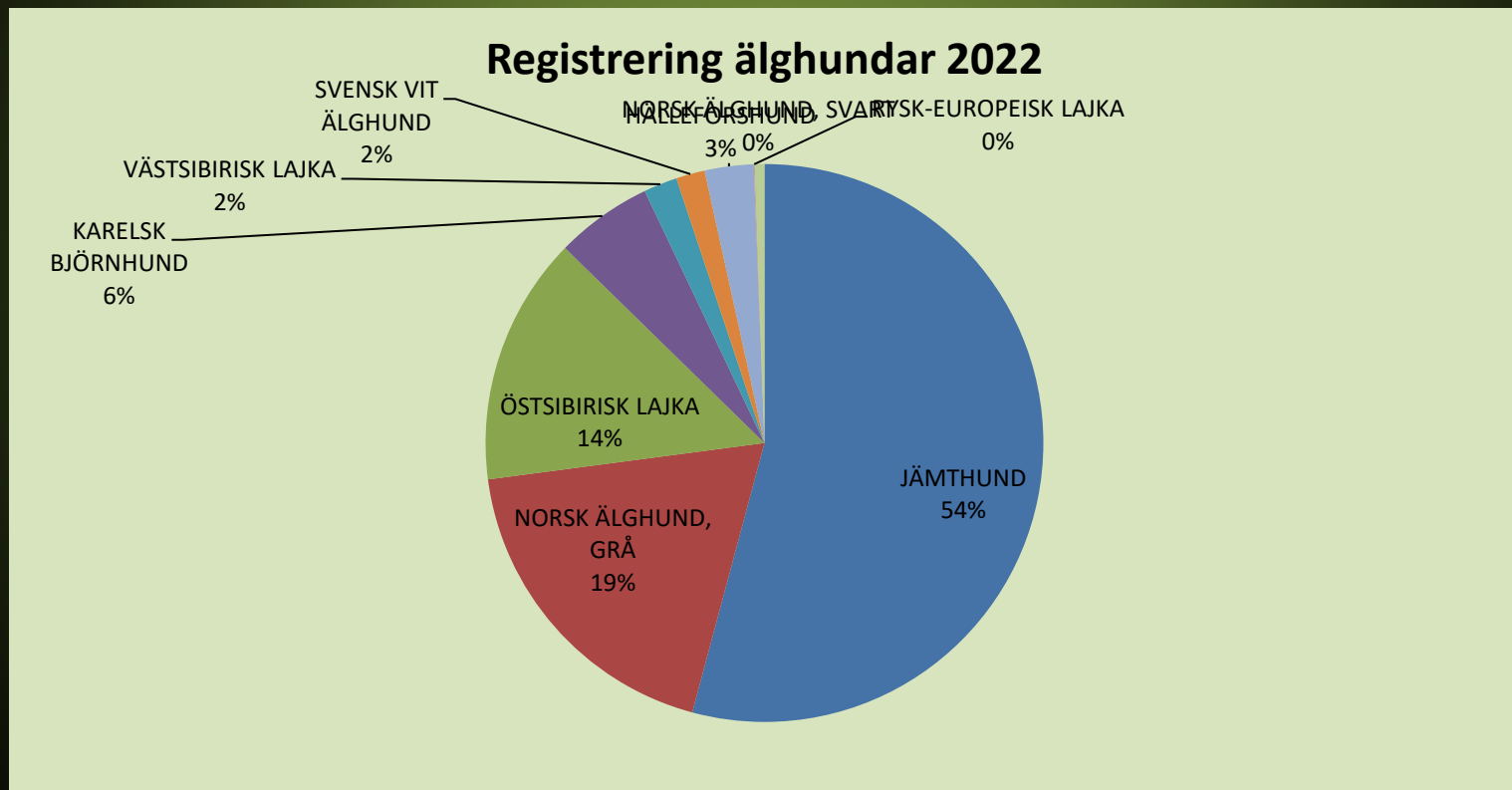
Registreringstatistik raser under SÄK

Ras	2023	2024	Diff	% förändring
JÄMTHUND	1243	974	-269	-21,6%
NORSK ÄLGHUND, GRÅ	385	337	-48	-12,5%
ÖSTSIBIRISK LAJKA	247	259	12	4,9%
KARELSK BJÖRNHUND	76	101	25	32,9%
VÄSTSIBIRISK LAJKA	39	35	-4	-10,3%
SVENSK VIT ÄLGHUND	26	30	4	15,4%
HÄLLEFORSHUND	39	51	12	30,8%
RYSK-EUROPEISK LAJKA	2	1	-1	-50,0%
NORSK ÄLGHUND, SVART	25	10	-15	-60,0%
Summa	2 082	1 798	-284	-13,6%

Källa SKK

Andelen jämthundar är fortsatt stor.

54% av alla älghundar som registreras i Sverige är Jämthundar.
En något minskande andel jämfört med året innan. (60%)

Inavelsökning

Rasens genomsnittliga inavelsökning ligger på 1,5% och är därmed klart under målet att ligga under 2,5%. Men vi kan se att vi fått ett trendbrott då vi ser en ökning under 2023 och 2024. Det kan hänga samman med färre registreringar. Men kanske också ett för stort fokus på kullvärde kan ha gett denna effekt då avelsbasen därmed smalnar av.

Källa för beräkning: Avelsdata

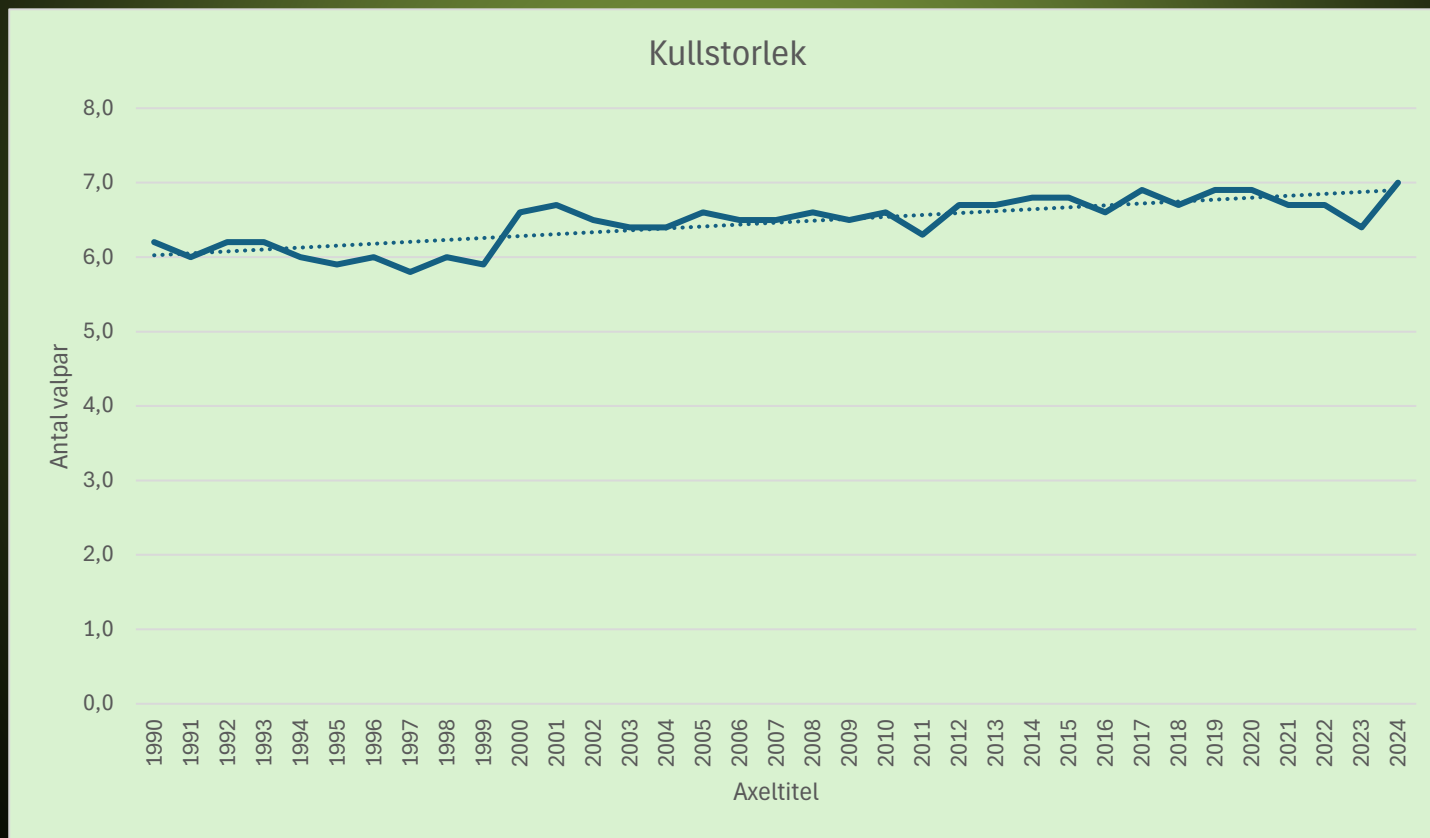
Effektiv population

Ett viktigt nyckeltal som man brukar tala om när det gäller populationer är dess effektiva population. Hur stor den effektiva populationen är beror på hur många djur av respektive kön som finns i avel inom en population. Vi har endast beräknat den effektiva populationen på svenska individer.

Effektiv population enligt beräkning	
$Ne = 4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$	2013-2024
Antal hanar som används under perioden	905
Antal tikarsom används under perioden	1229
Totalt antal individer i avel	2134
Effektiv population	2085
(beräknad enligt $Ne = 4 * N_m * N_f / (N_m + N_f)$)	

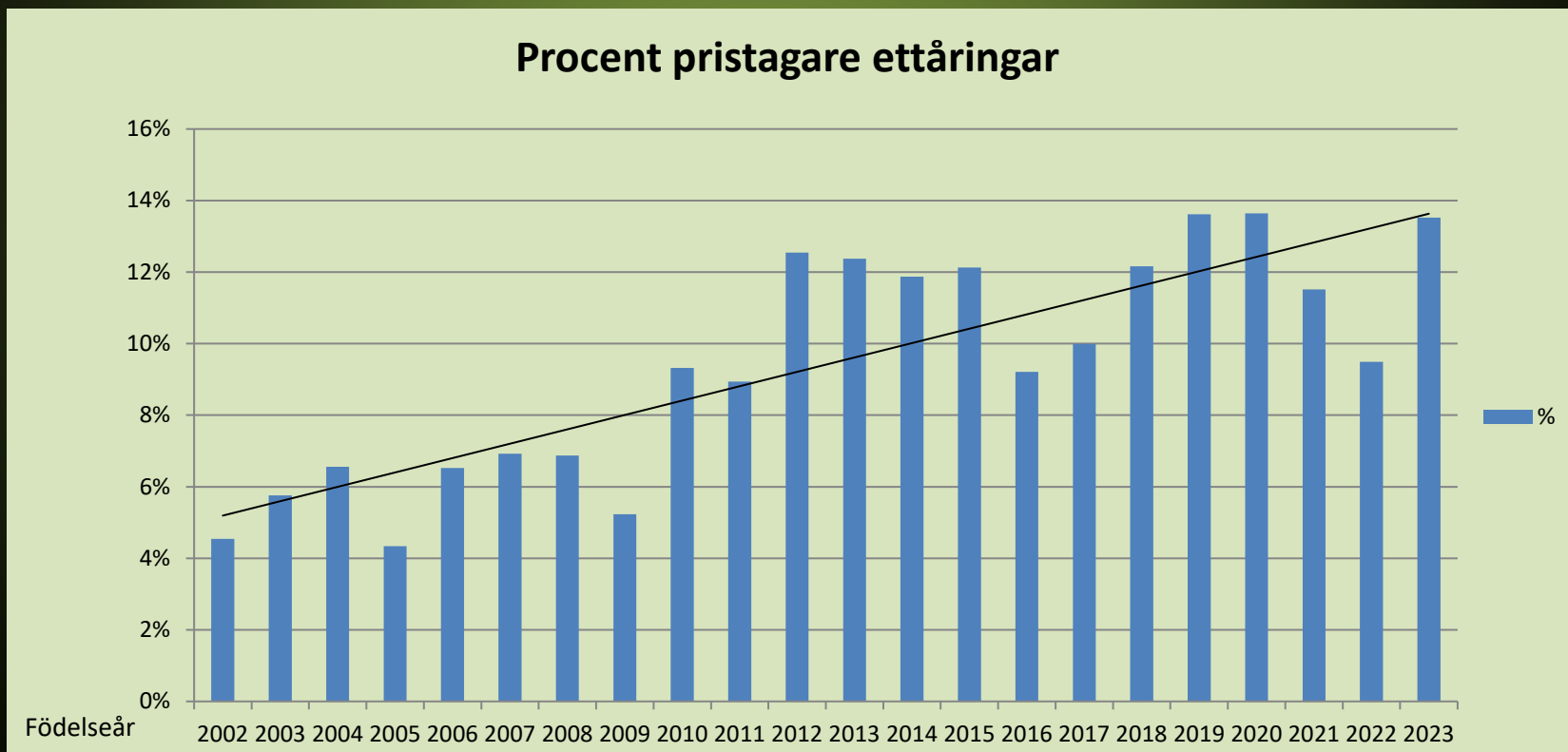
Kullstorlek

Om en ras har en vikande kullstorlek så kan det vara ett tecken på inavels depression. Så av den anledningen kan det vara bra att ha kontroll över utvecklingen. Men statistiken kan påverkas av konjunktur, älg tillgång mm. Vi ser en trend med en ökande kullstorlek vilket är bra.

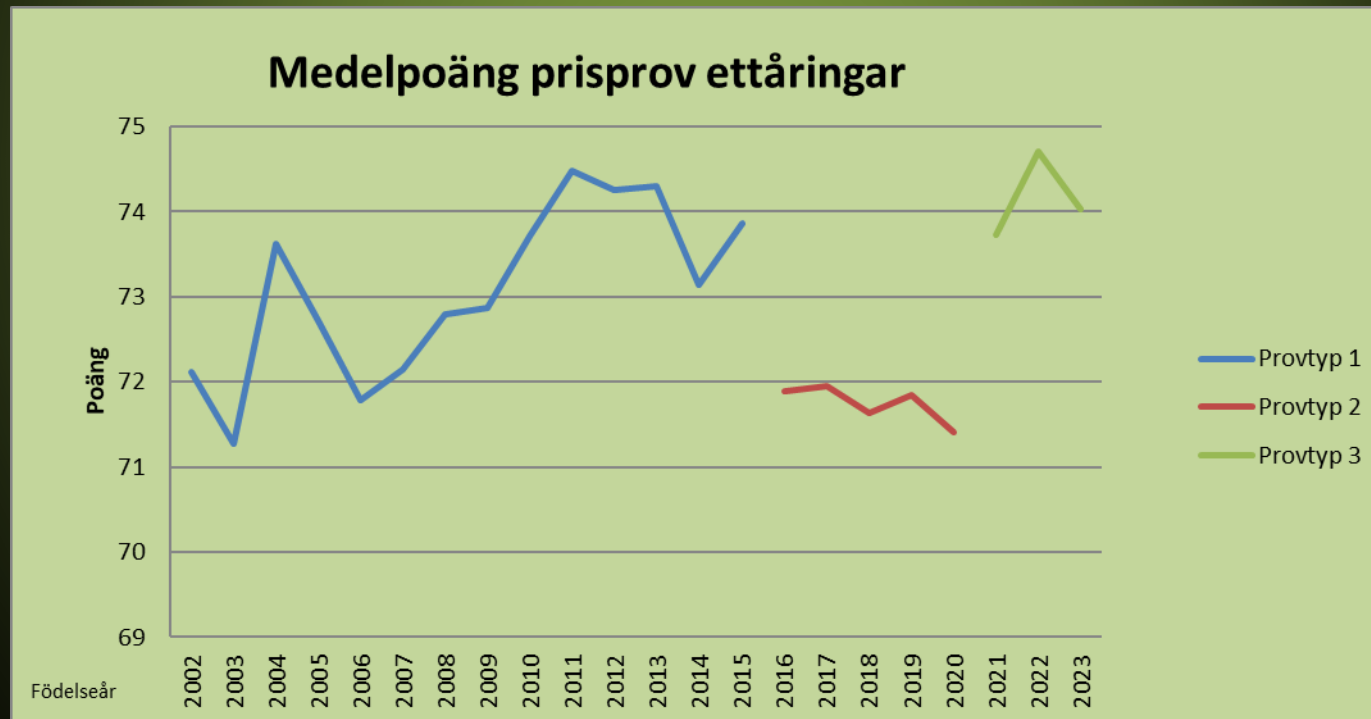
Utvärdering tidig jakt

Tidig jakt är ett bra mått på hundar som har bra genetiska förutsättningar för att bli bra jakthundar. Därför mäter vi hur stor andel av varje årskull som klarar att ta pris året efter födelseåret. Trendlinjen är klart positiv för Jämthunden.

Utvärdering ettåringar

Vi kan tydligt se att medelpoängen har ändrats då vi ändrat jaktprovsreglerna. Medelpoängen gick upp med ca 2,5 enheter efter sista regelrevideringen. Då vi ändrat jaktprovreglerna så kan vi inte utvärdera någon genetisk trend på medelpoängen.

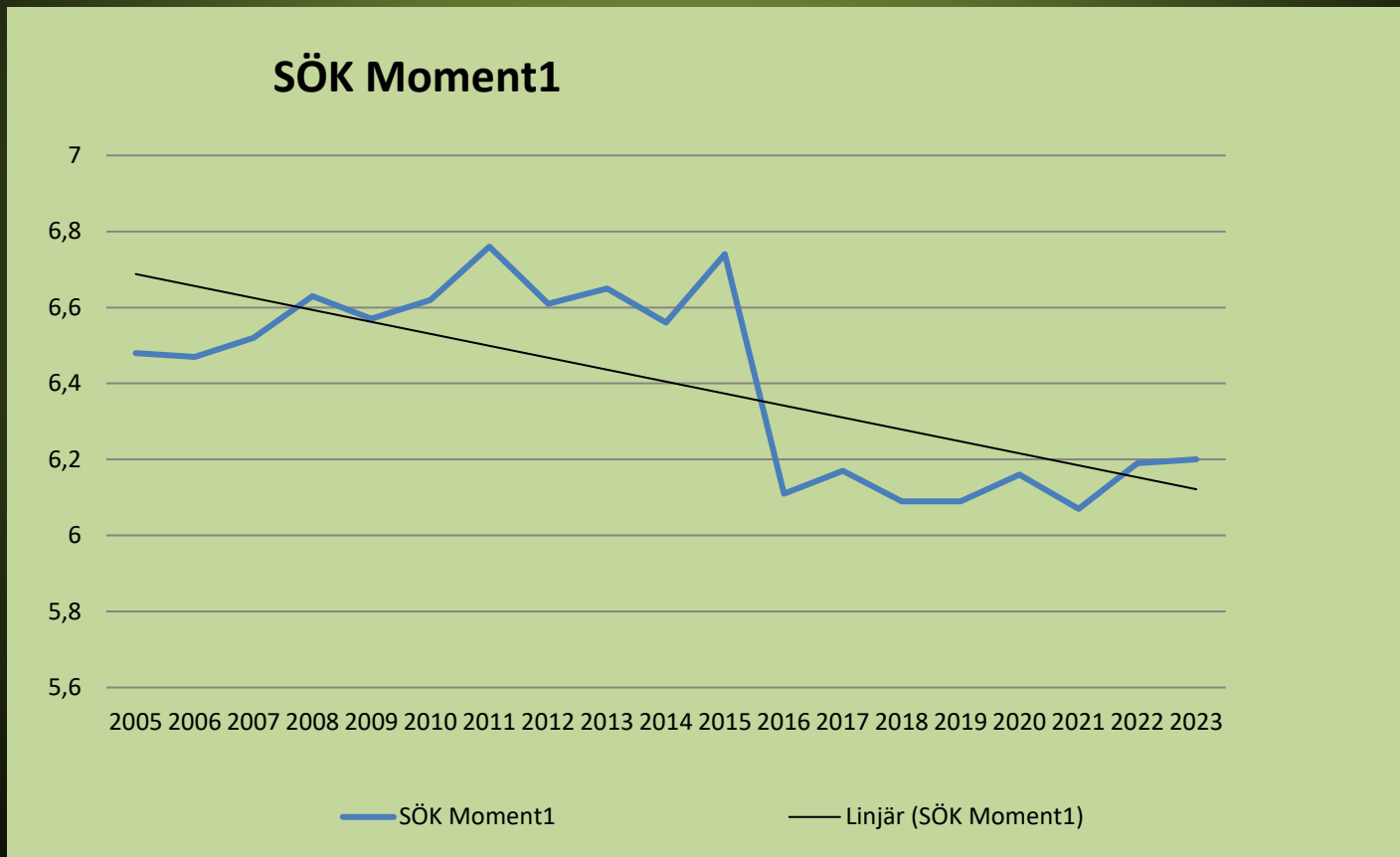

Utvärdering Jaktegenskaper

1 åringar

Sök

Vi kan se att momentet påverkades starkt vid regeländring. Efter regeländring så är det en stabil utveckling. Så vi bör bortse från den negativa trendkurvan.

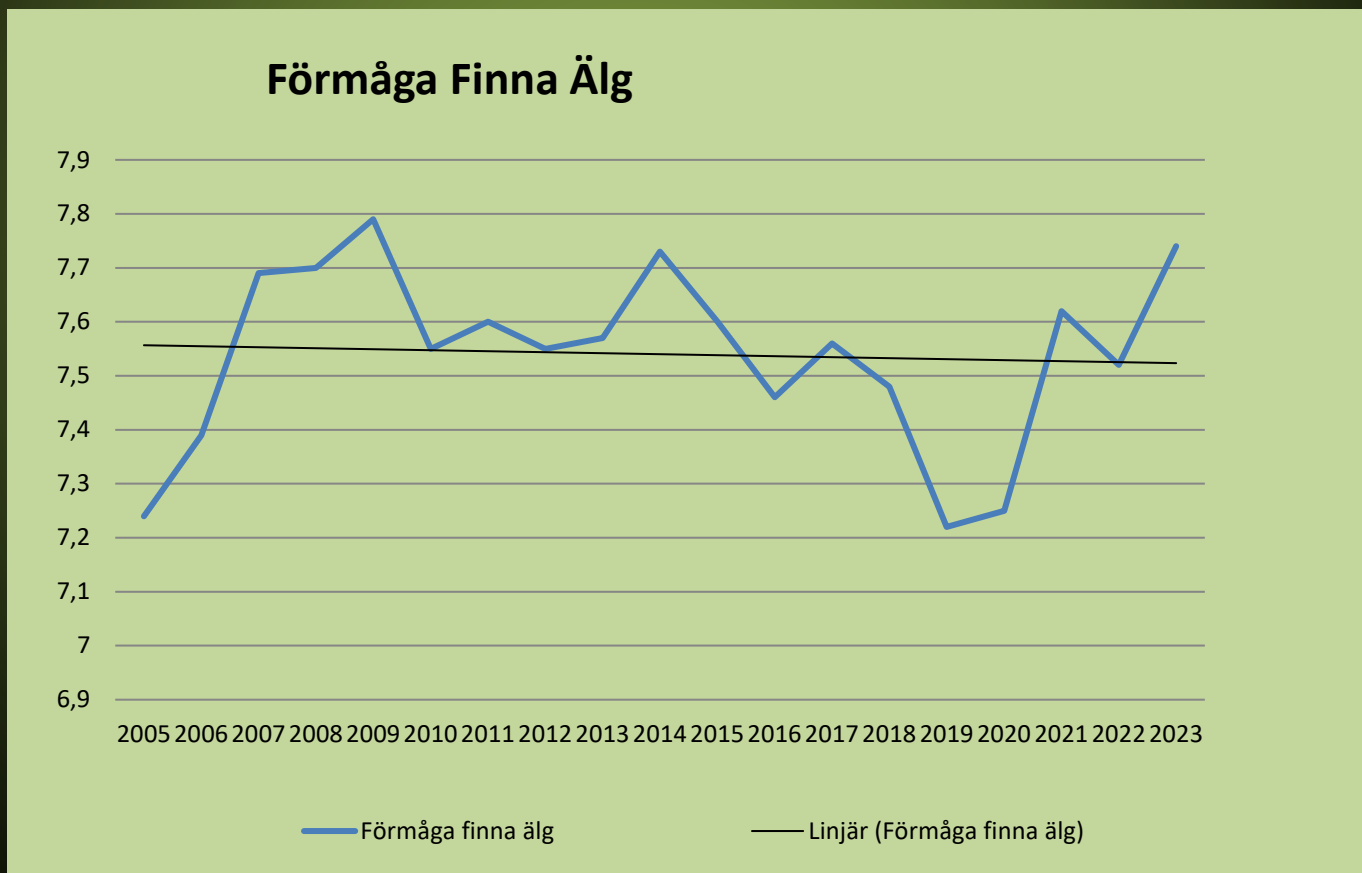

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Förmåga att finna älg.

En något sjunkande trend finns. Det kan hänga ihop med en minskande älgstam.

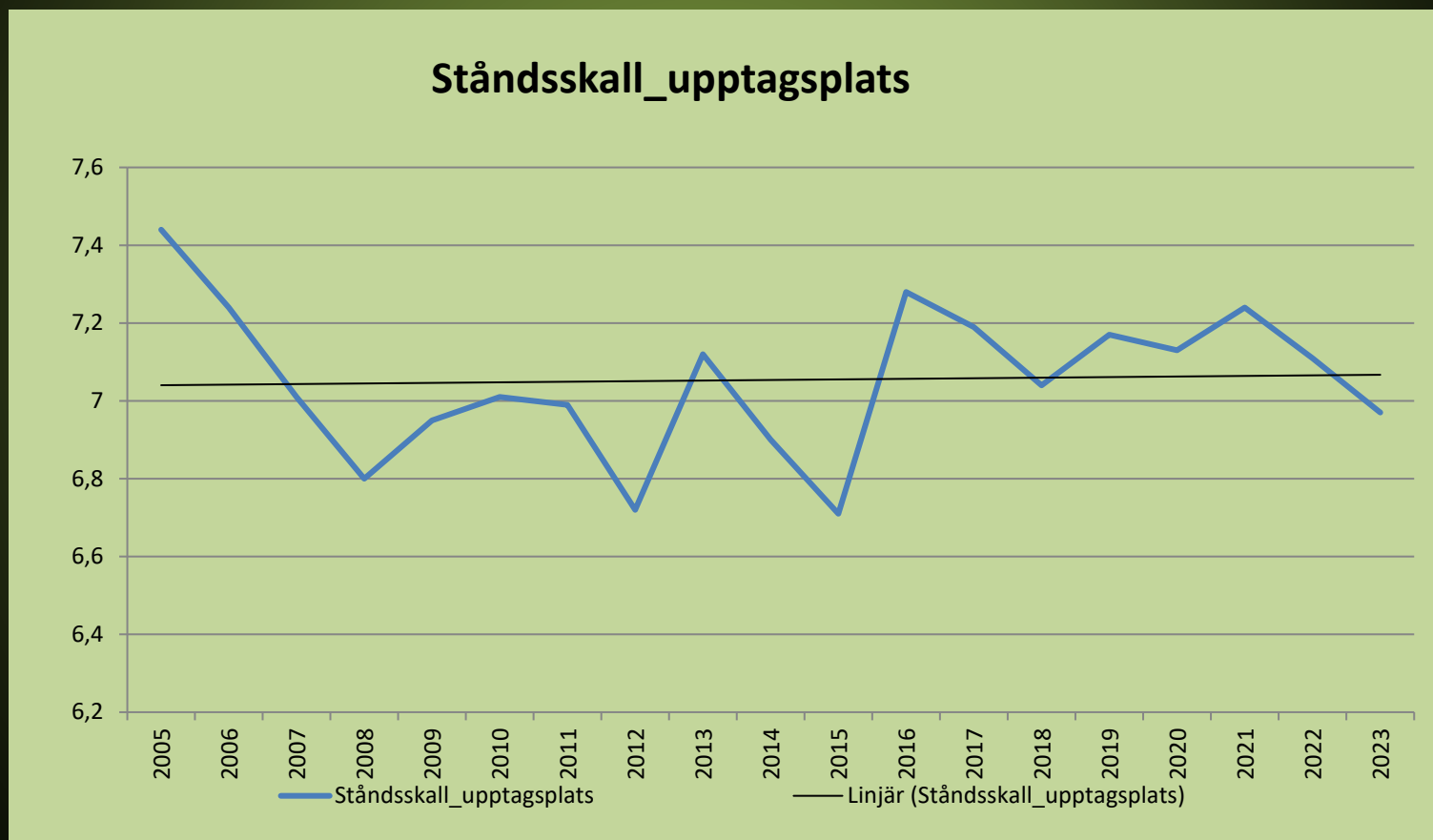

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Ståndskall på upptagsplats.

Ganska konstant värde, inga större förändringar.

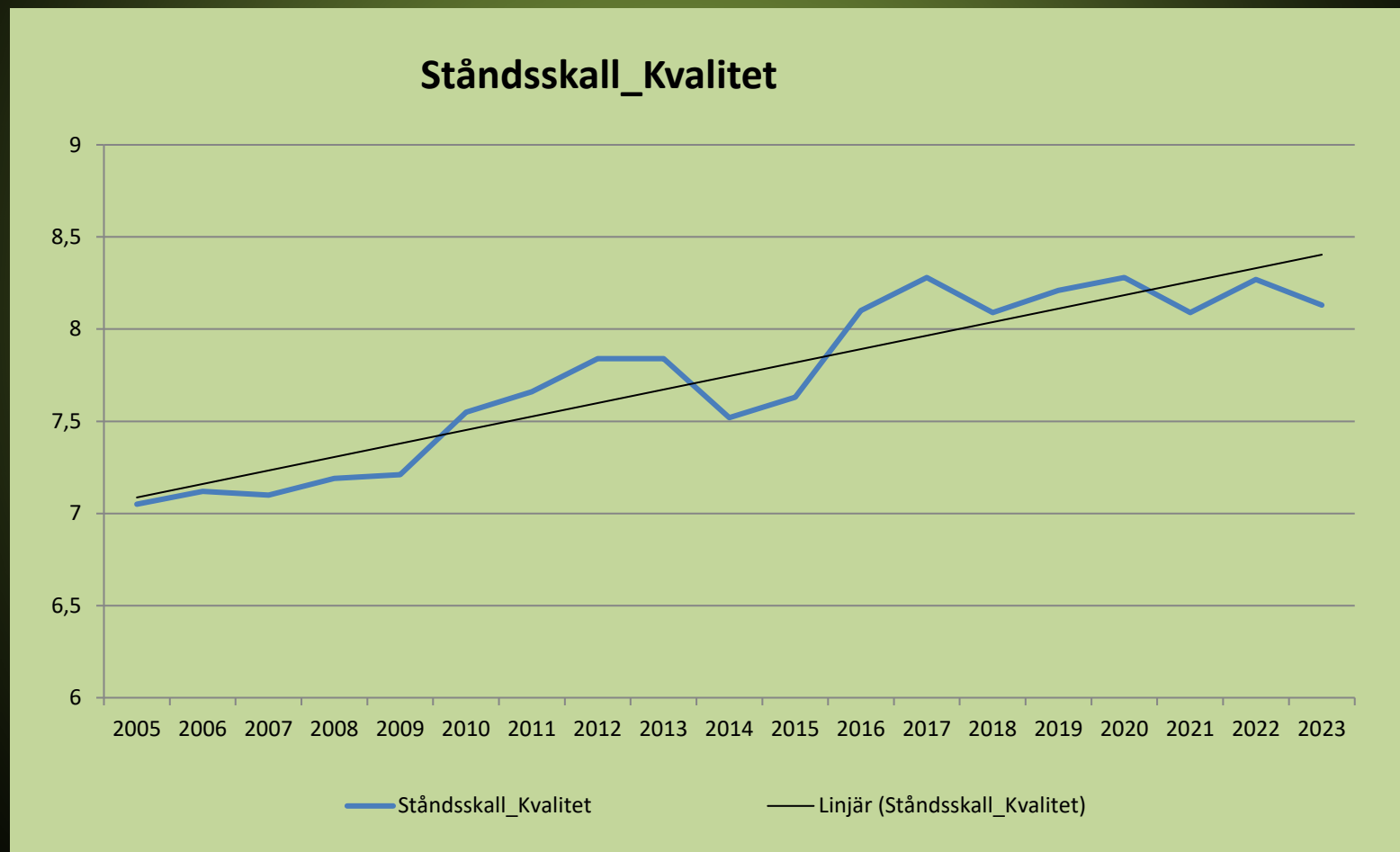

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Ståndskallets kvalitet

Jämthunden visar en mycket fin trendkurva på ståndskallets kvalitet. Mycket bra !

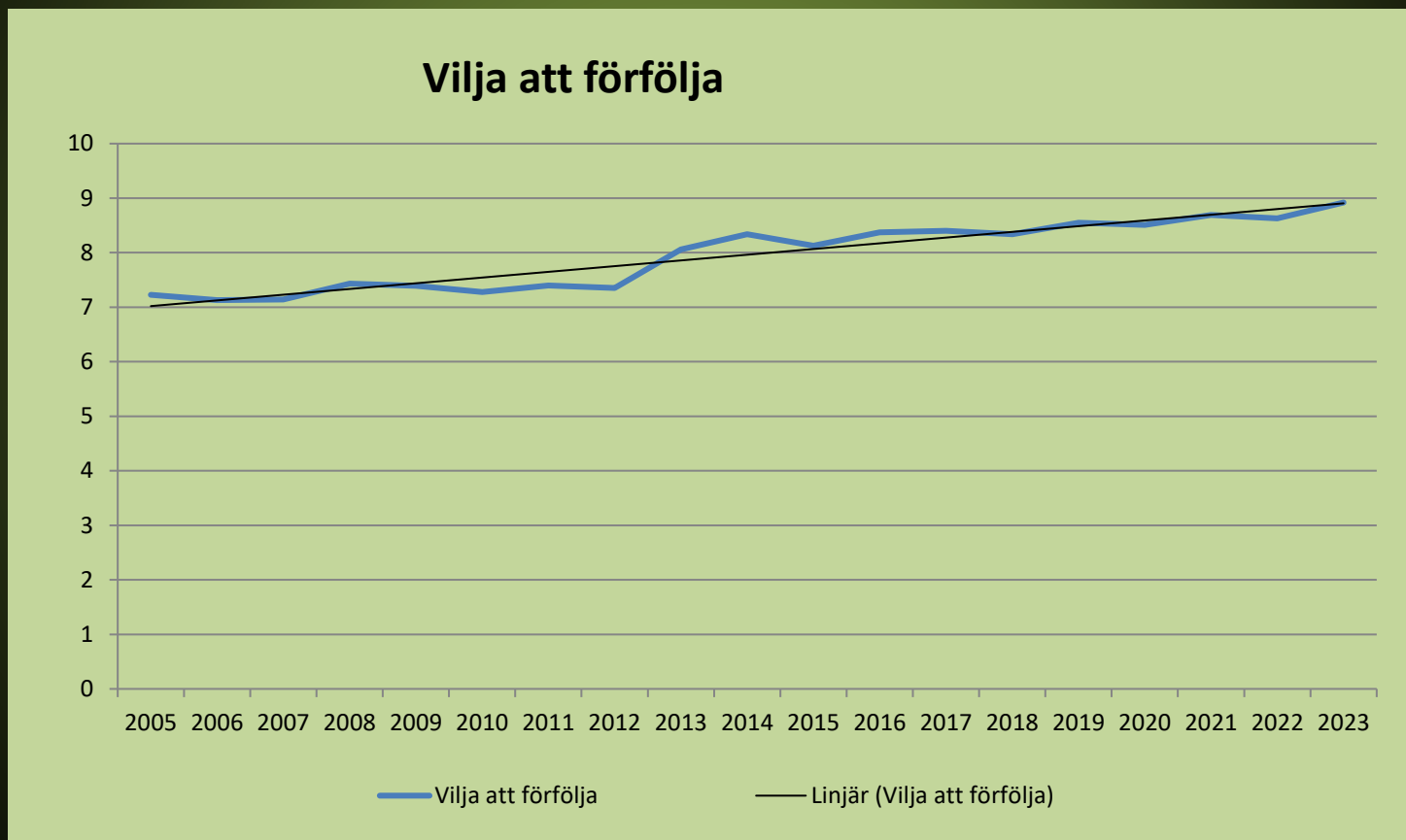

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Vilja att förfölja flyende älg

En mycket stark positiv trend uppvisas.

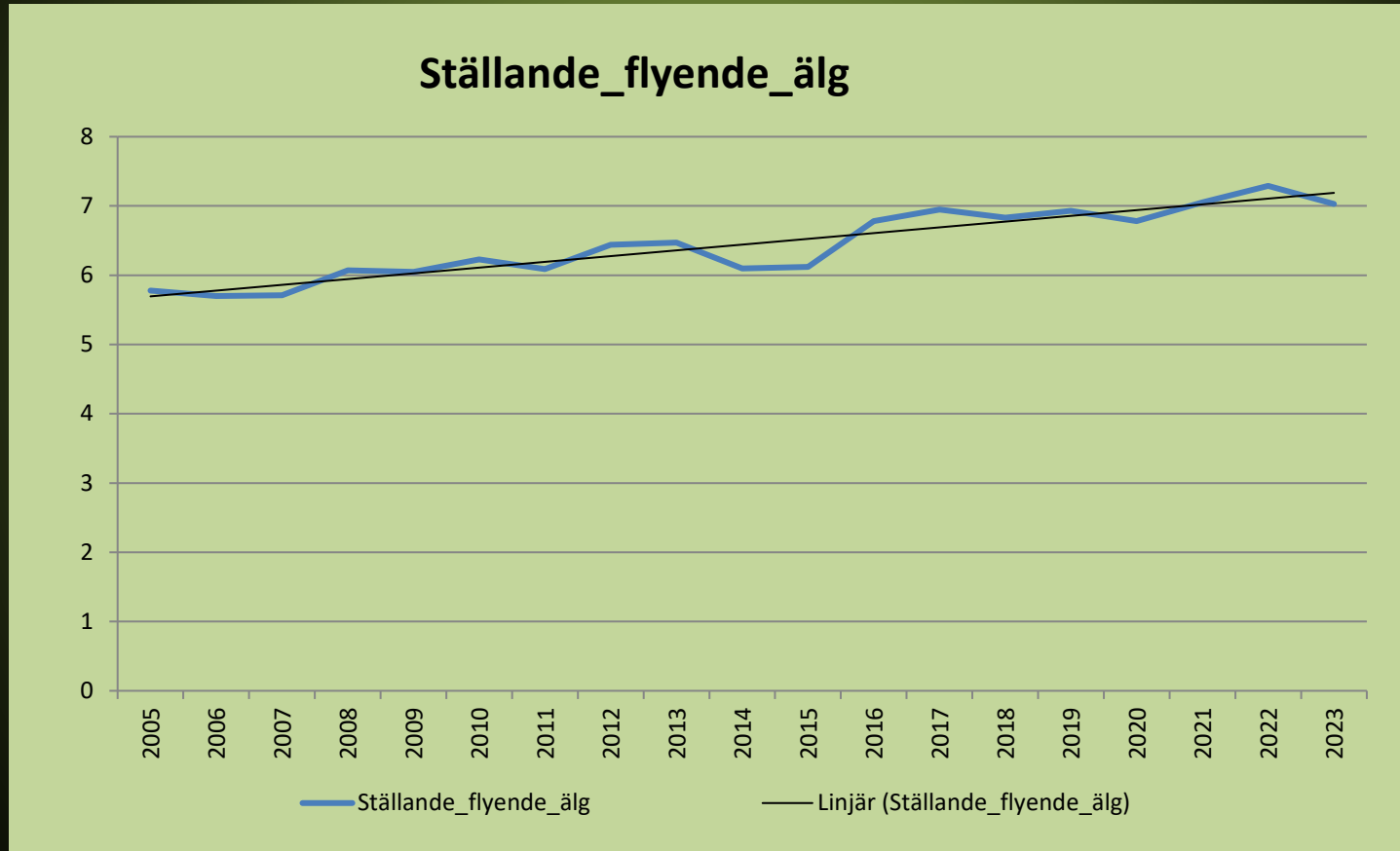

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Förmåga ställande av flyende älg

En mycket fin trendkurva i detta moment.

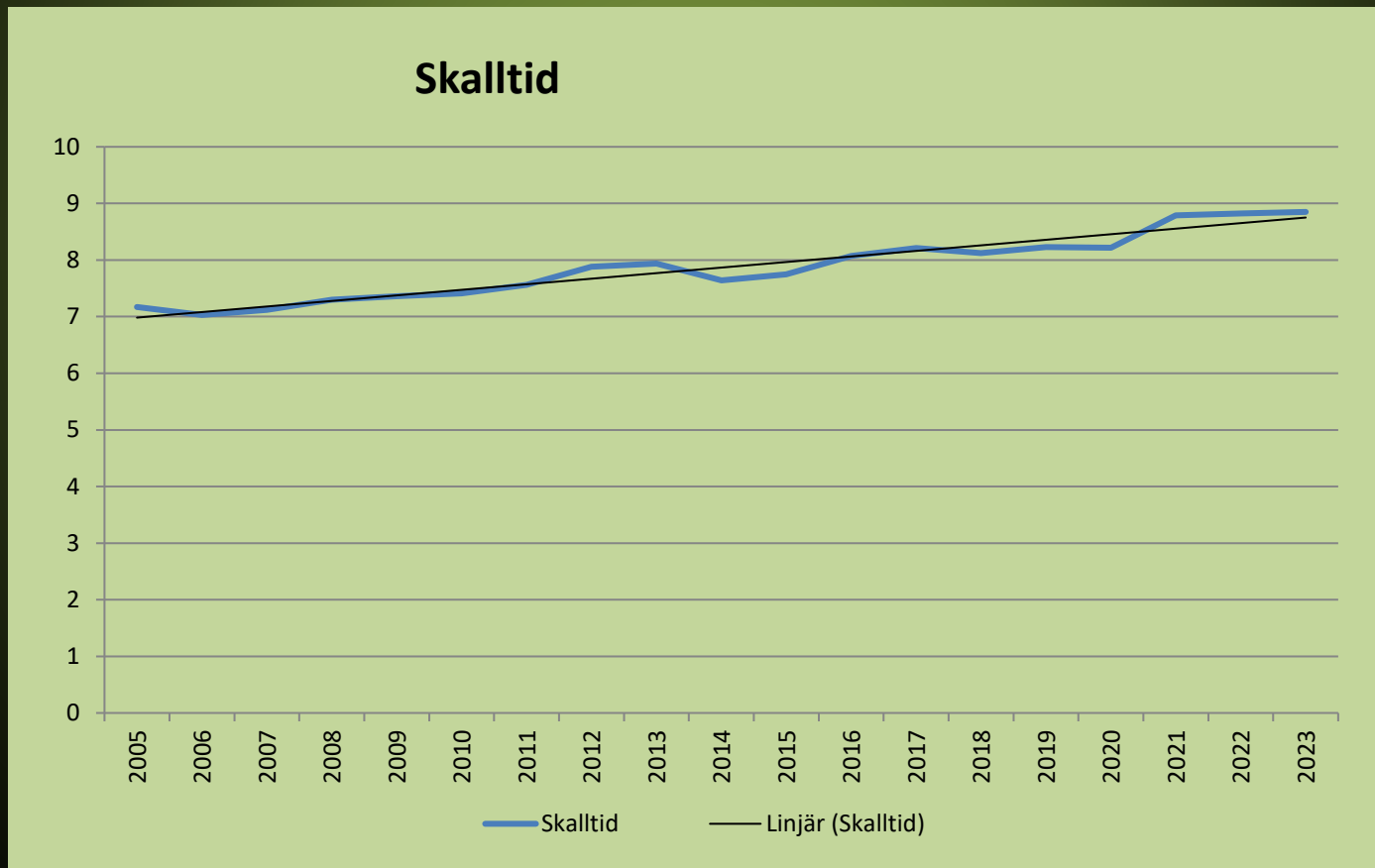
Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Skalltid

Trenden är mycket stark.

Skalltiden speglar mycket av hundens jaktliga förmåga så det är ett utmärkt resultat.

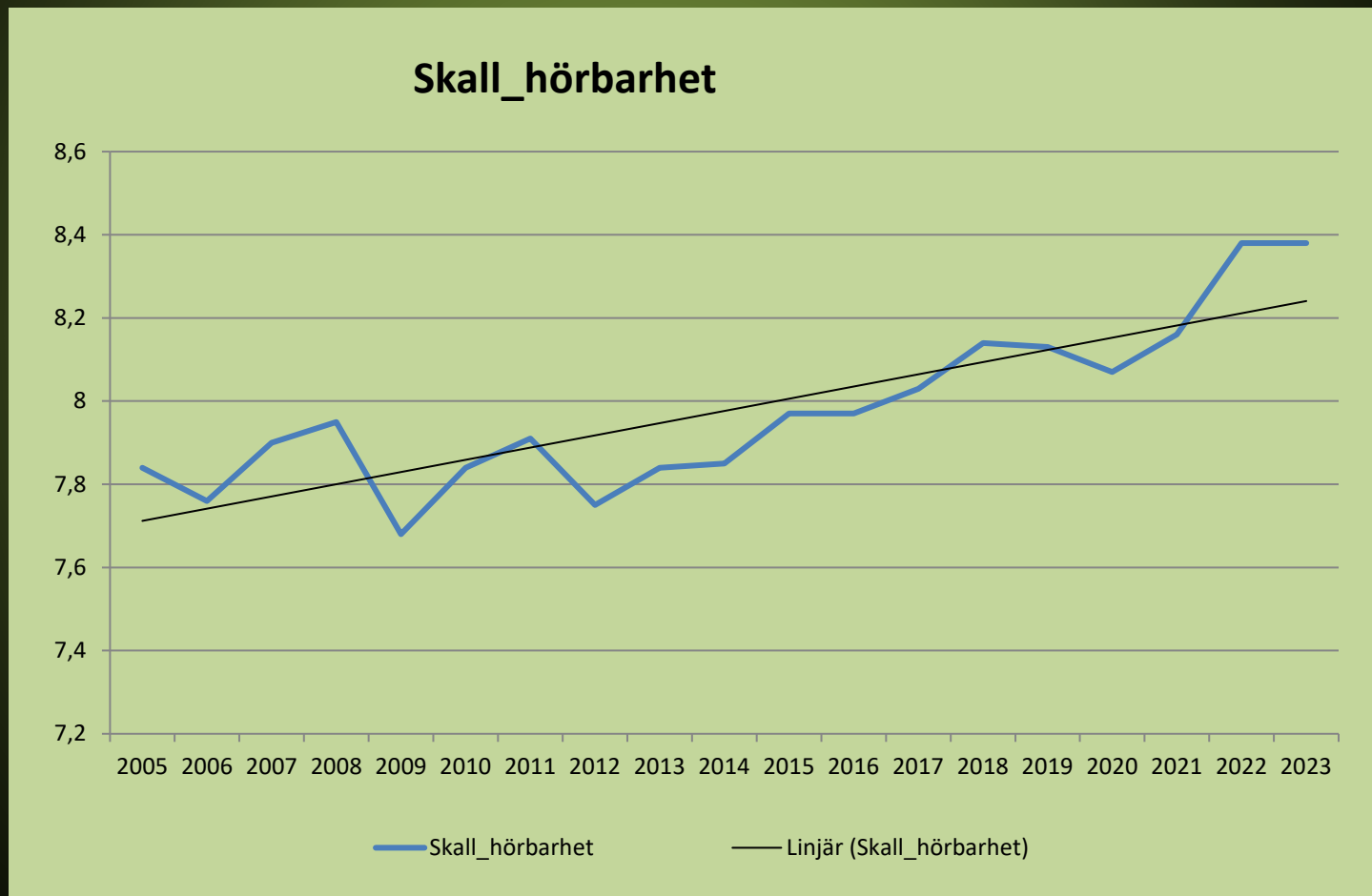

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Skallets hörbarhet

Skallets hörbarhet har förbättrats. Mycket bra !

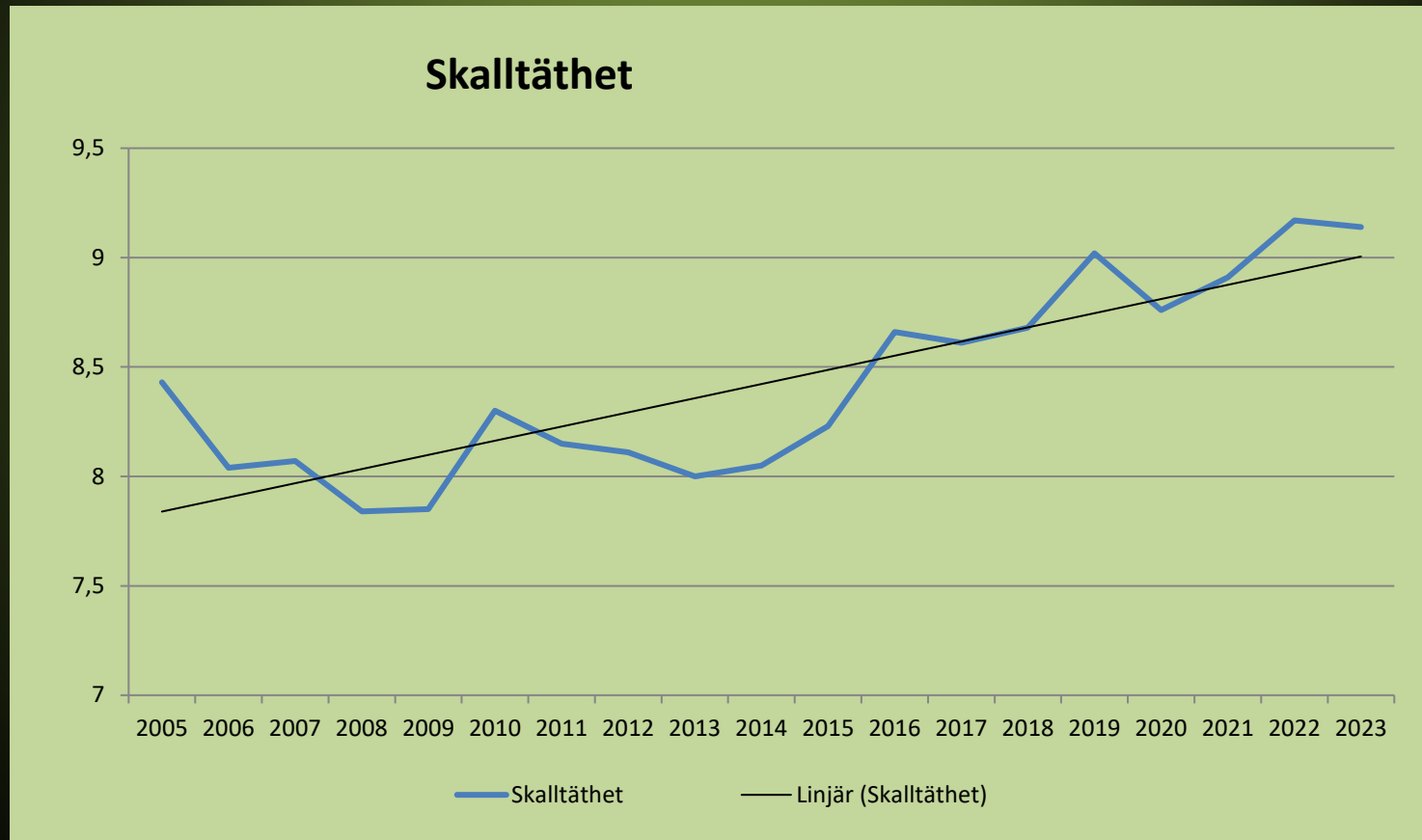

Utvärdering jaktegenskaper

1 åringar

Skallets täthet och täckning

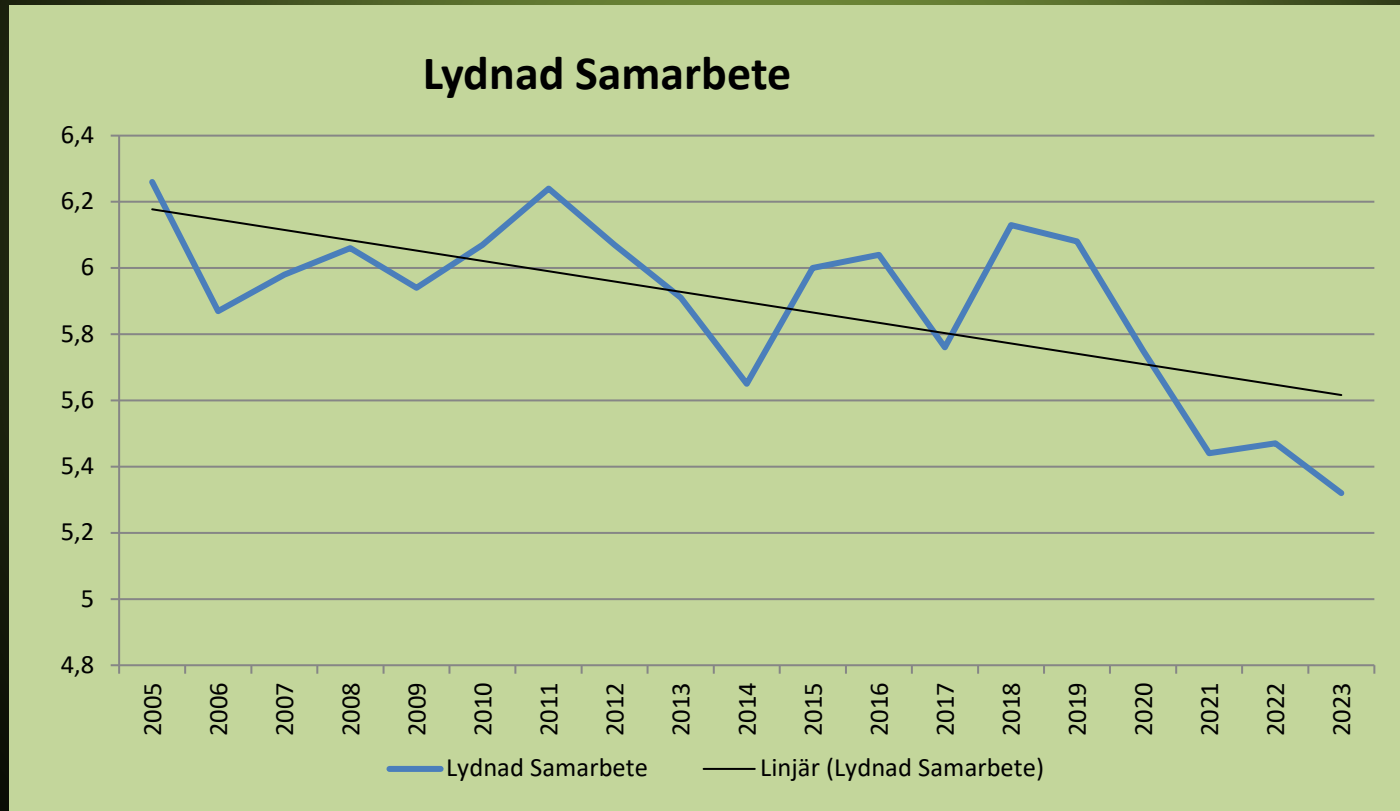
Vi kan tydligt se att skalltätheten ökar. Mycket bra med tanke på att även skallets hörbarhet också har en bra trendkurva.

Utvärdering jaktegenskaper

Lydnad och samarbete

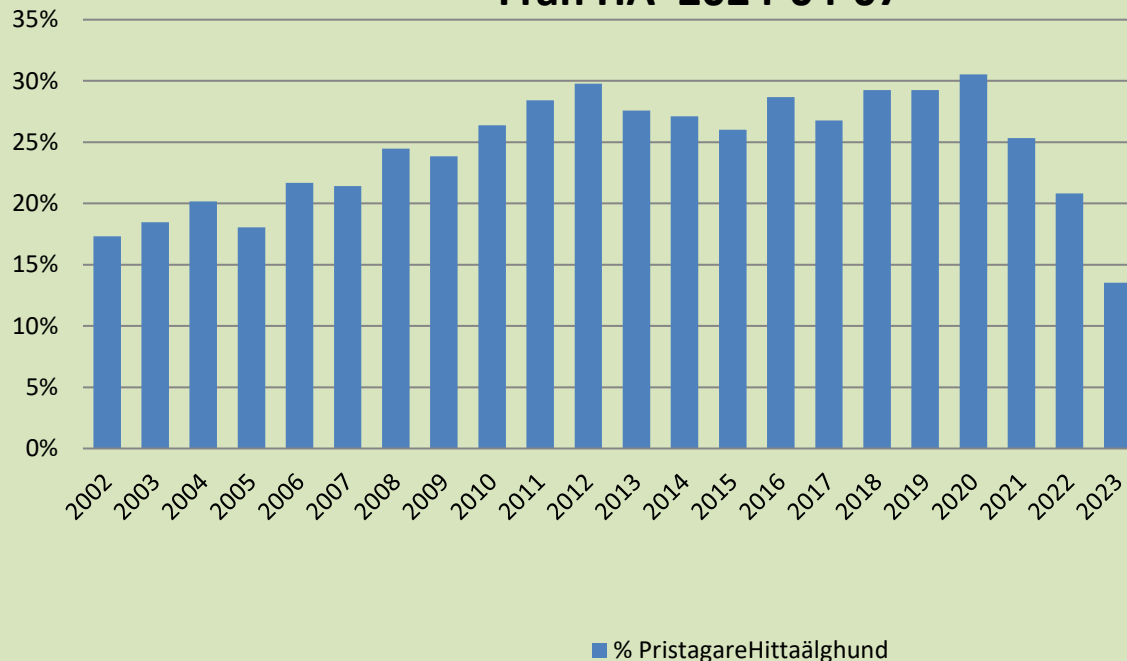
Denna statistik är inte tillförlitlig då lydnad och samarbete har lagts ihop. Vi får förhoppningsvis tillförlitligare statistik till nästa år då vi kan dela upp momentet.

Procent pristagare per årskull

Vi hade en ökande pristagarprocent från 2002 till 2012. Efter det ser vi att pristagarprocenten ligger stadigt runt 30% på färdiga hundar som är runt 5-6 år. Vi har säkert genetiska förutsättningar att nå större andel pristagare men det fallerar nog på att det saknas intresse från många jägare att meritera sina hundar.

**Pristagareprocent född år.
Från HÄ 2024-04-07**

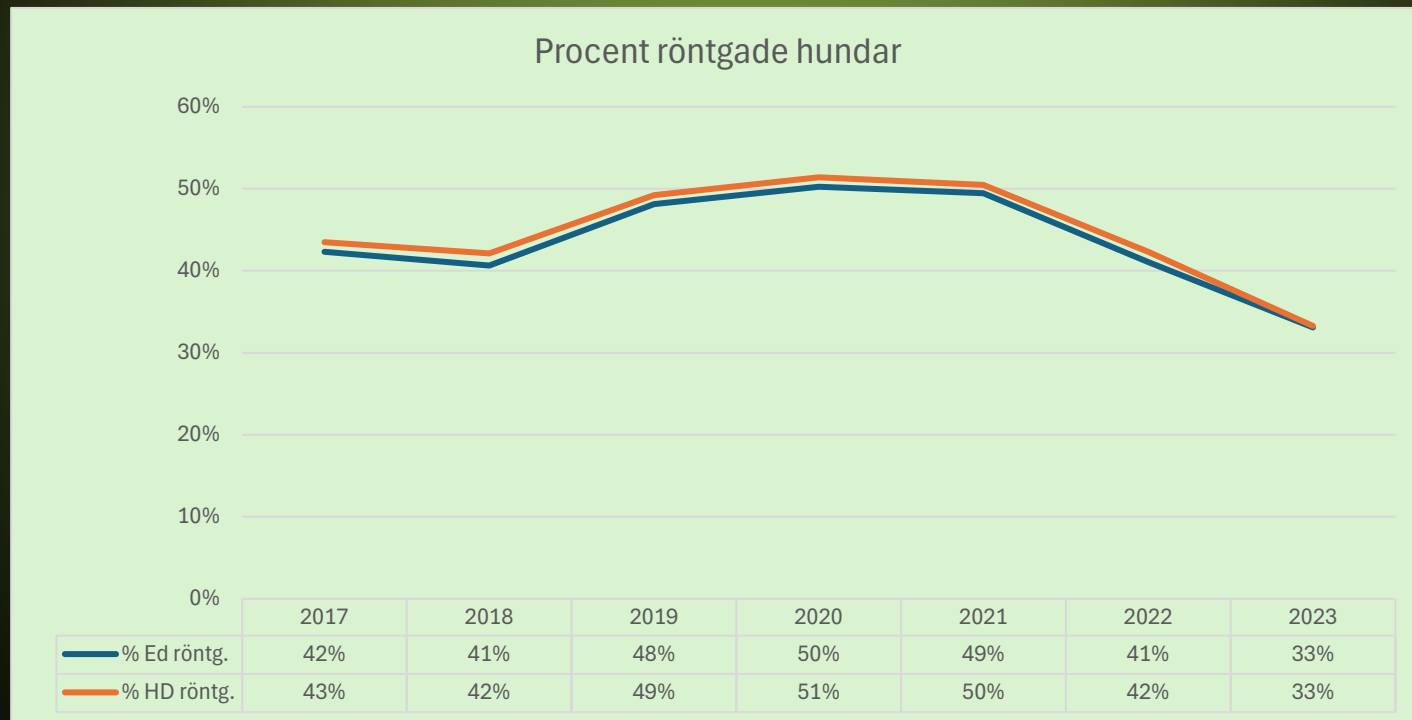
Exteriör

Nedanstående diagram visar procent CK i olika årskullar. Den långsiktiga trenden går mot bättre hundar.

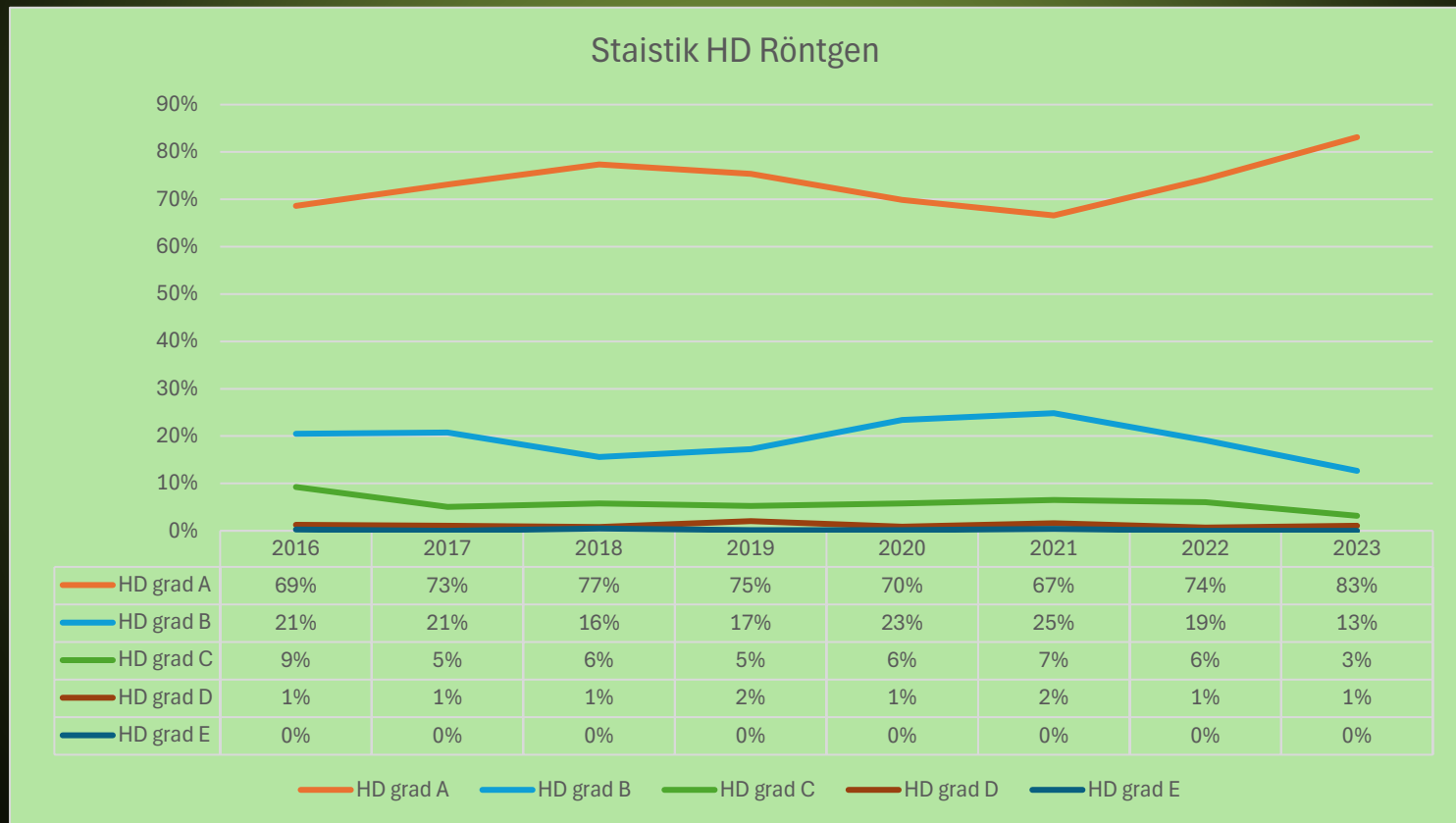
HD och ED röntgen

Ca 50% av alla Jämthundar röntgas både på armbågar och höftleder. Detta är superfint och det gör att vi har bra kontroll på HD och ED problematiken.

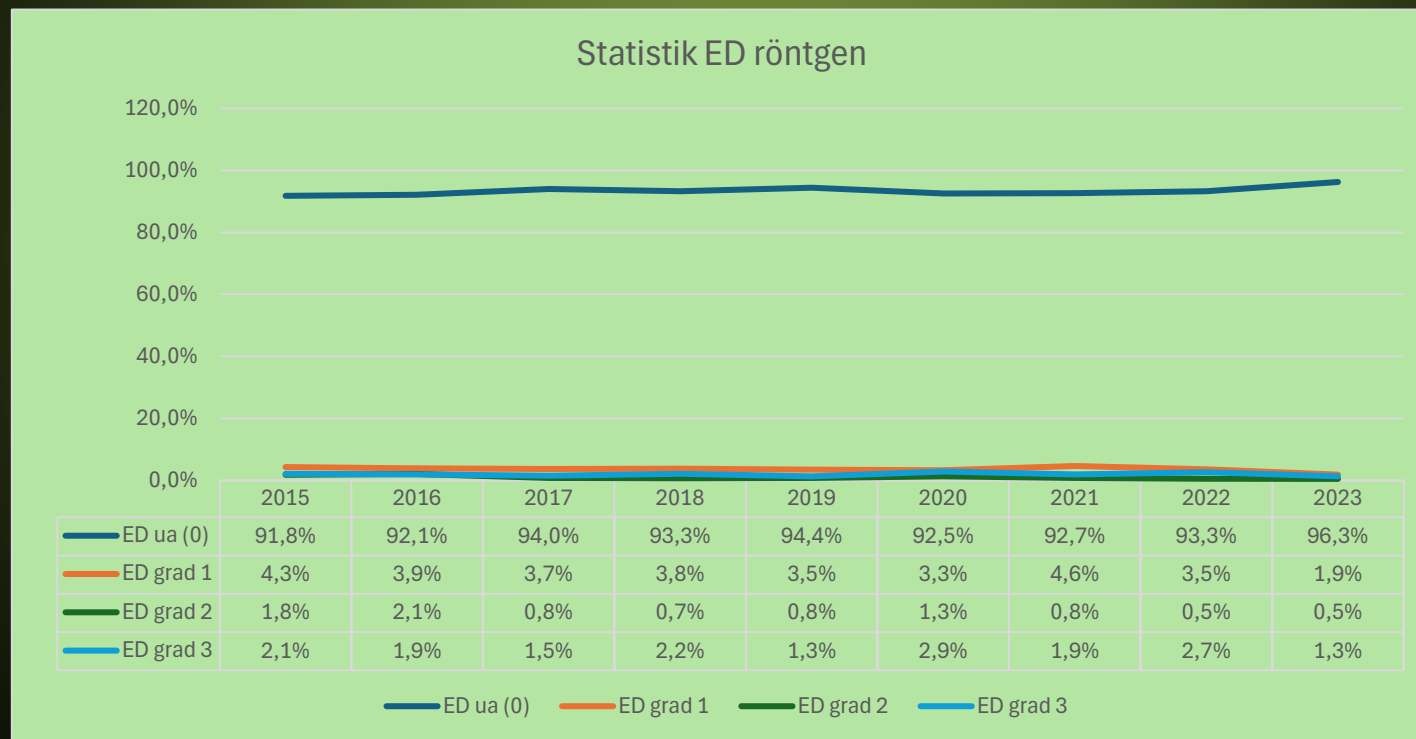
HD röntgen

Vi har mycket bra resultat vid röntgen av höfter. 96% är friröntgade med A eller B i årskull 2023.

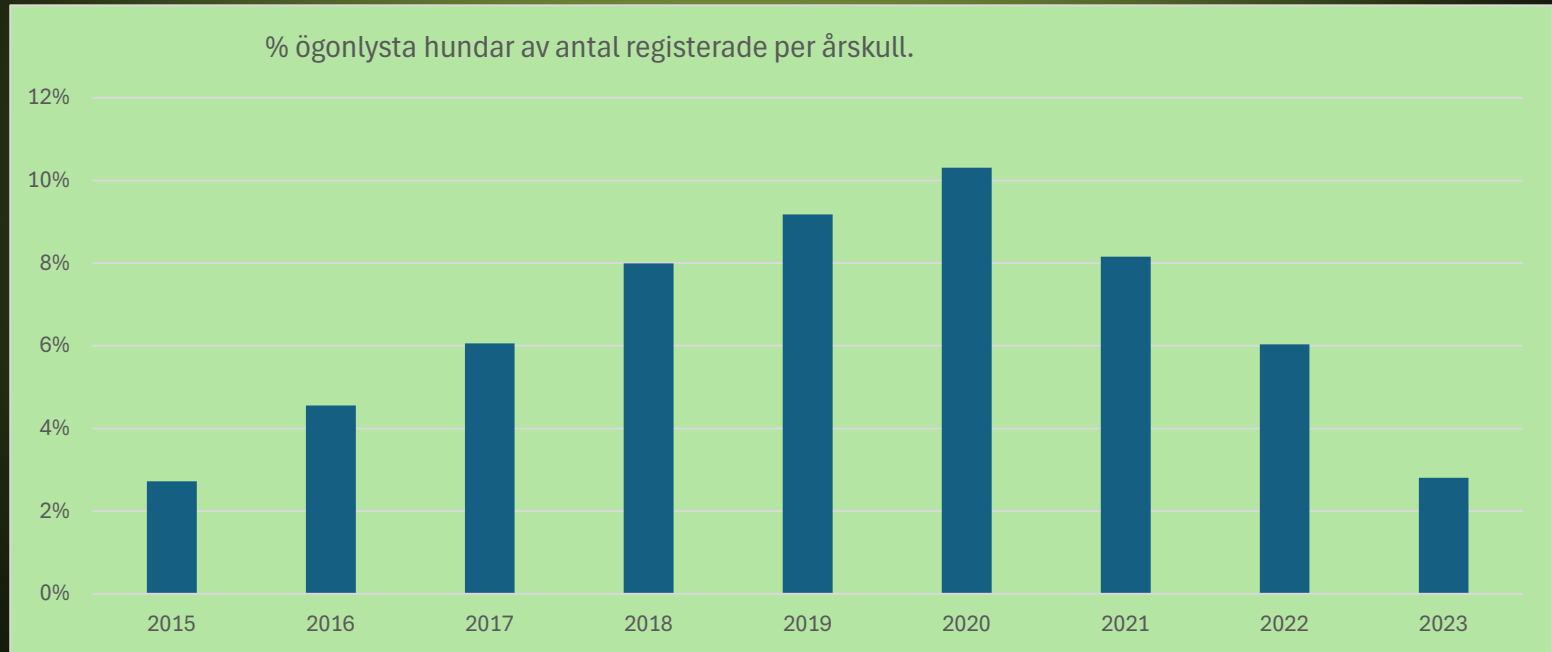
ED röntgen

Jämthunden har också en bra ED status och vi ser inte någon avvikande trend. 96% har inte några anmärkningar på armbågar på årskull 2023.

Ögonlysning

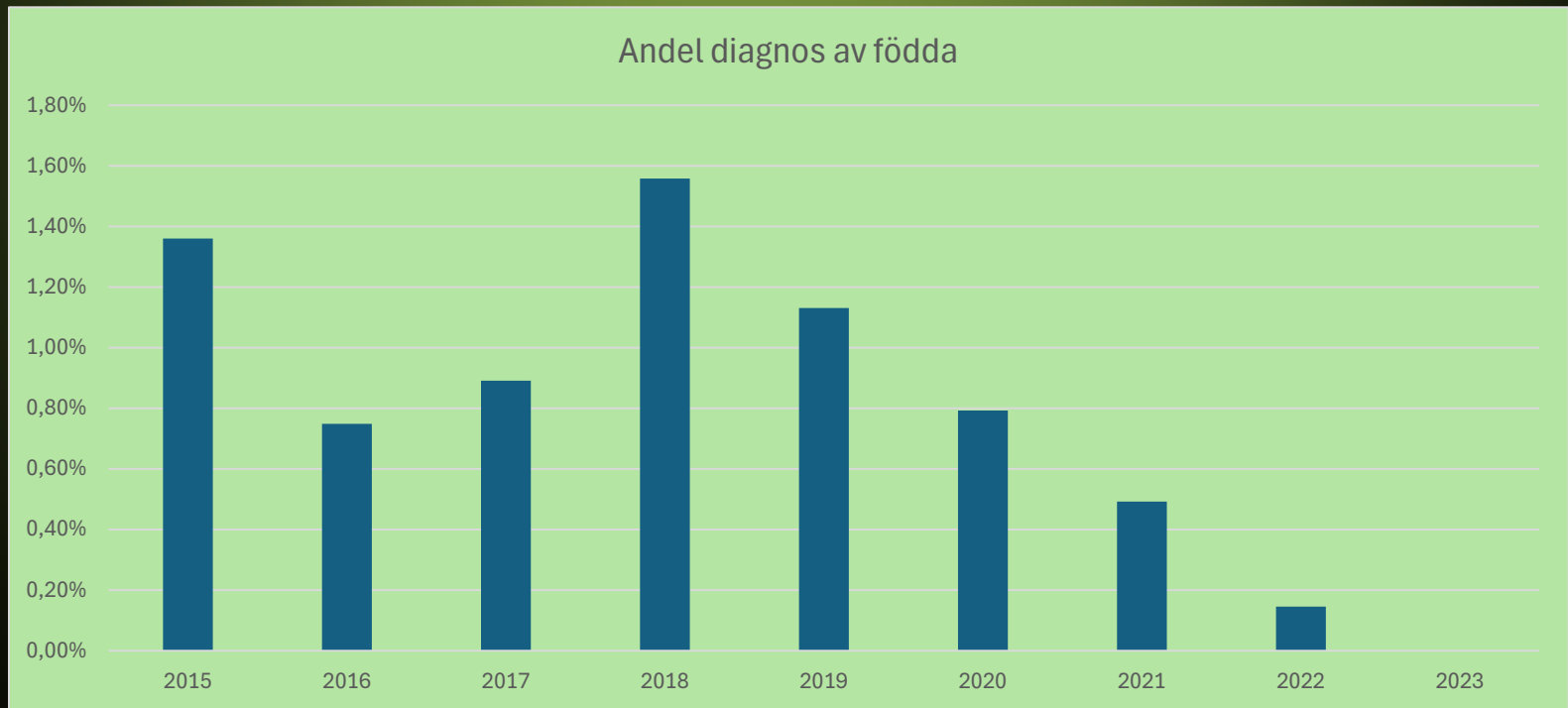
Från den 1:a januari 2023 så har vi en rekommendation att alla avelshundar skall vara ögonlysta inom ett år innan parning för att hitta eventuellt ärftliga ögonsjukdomar. Vi kan nu se att fler ögonlyser sina hundar. I årskullen 2020 är det 10% av registrerade hundar som nu är ögonlysta.

Ögon

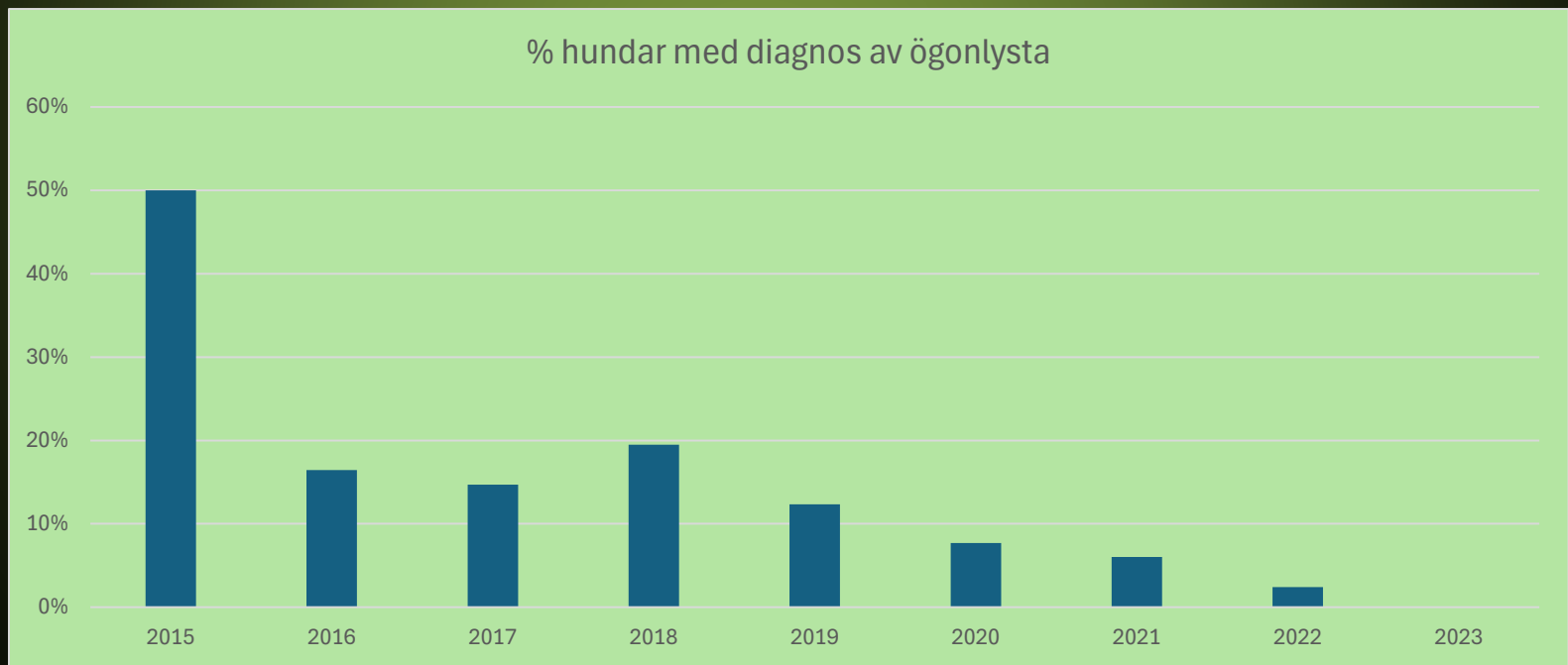
I detta diagram visar vi andelen diagnostiserade hundar i förhållande till antal registrerade hundar per år. Ingen årskull har mer än 1,6% diagnostiserade hundar. (Att man fått en diagnos betyder inte att hunden har konstateras med ärftlig ögonsjukdom)

Vi kan med detta diagram konstatera att det inte är så många ägare som uppsökt veterinär för att deras hund haft ögonproblem.

Ögon

I detta diagram visar vi andelen hundar som har fått en diagnos av antalet ögonlysta hundar. Andelen var högt för årskullen 2015 beroende på att det var få hundar ögonlysta och därmed så fick de hundar som uppsökte veterinär för problem högre påverkan. Vi kan nog konstatera att ca 15% av våra hundar får diagnos när de blir lite äldre. OBS detta diagram visar inte ärftliga ögonsjukdomar utan endast hundar som fått en diagnos. Det kan innefatta skador.

Ögon

Totalt ögonlystes 280 st hundar år 2024. 7 av dessa hundar diagnosticerades med någon typ av ärftlig ögonsjukdom (motsvarar 3% av ögonlysta hundar). Oftast var det katarakt (starr) som klassades som ärftlig. Men vi kan konstatera att det var ganska hög ålder på dessa hundar. En hund fick diagnosen PRA och den hunden var 9 år. Vi kan konstatera att Jämthunden har mycket bra ögonstatus.

STATISTIK FRÅN AVELSDATA 2025-04-24

Statistik ögonlysta Jämthundar 2024

Diagnos	Ärftlighet	Antal	%	Medelålder
PPM, iris-cornea lindrig	Okänd	1	0,4%	5,5
Distichiasis	Okänd	2	0,7%	2,9
Katarakt, partiell cortex främre, lindrig. Ej ärftlig	Nej	5	1,8%	6,4
Katarakt, partiell cortex främre, lindrig. Ärftlig	Nej	2	0,7%	4,4
Katarakt, partiell cortex främre, lindrig. Ärftlighet kan f.n. ej bedömas	Okänd	3	1,1%	6,1
Katarakt, partiell cortex främre, lindrig. Genetisk betydelse okänd	Okänd	4	1,4%	6,1
Katarakt, partiell cortex främre, måttlig. Ej ärftlig	Nej	2	0,7%	5,7
Katarakt, partiell cortex bakre, måttlig. Ej ärftlig	Nej	0	0,0%	
Katarakt, partiell cortex ekvatoriell, lindrig. Genetisk betydelse okänd	Okänd	1	0,4%	7,2
Katarakt, partiell cortex ekvatoriell, måttlig. Ärftlig	Ja	1	0,4%	10,7
Katarakt, partiell cortex ekvatoriell, måttlig. Ej ärftlig	Nej	0	0,0%	
Katarakt, partiell cortex, BPK, lindrig. Ärftlig	Ja	1	0,4%	6,8
Katarakt, partiell cortex, BPK, måttlig. Ärftlig	Ja	0	0,0%	
Katarakt, partiell cortex främre Y-söm, lindrig. Ärftlig	Ja	4	1,4%	5,0
Katarakt, partiell cortex främre Y-söm, lindrig. Genetisk betydelse okänd	Okänd	1	0,4%	5,6
Katarakt, partiell cortex, punktförmig, lindrig. Ärftlig	Ja	0	0,0%	
Katarakt, partiell cortex, punktförmig, lindrig. Ej ärftlig	Nej	1	0,4%	9,6
Katarakt, partiell cortex, punktförmig, lindrig. Ärftl. kan f.n. ej bedömas	Okänd	0	0,0%	
Progressiv retinal atrofi (PRA)	Ja	1	0,4%	9,0
Retinopati. Ärftlighet kan för närvarande ej bedömas	Okänd	1	0,4%	3,4
Retinopati. Genetisk betydelse okänd	Nej	5	1,8%	7,2
Kronisk chorioretinopati	Okänd	1	0,4%	6,6
Öga UA	Nej	244	87,1%	3,9

Antal Hanar	131	
Antal Tikar	149	
Totalt antal undersökta hundar, Dubletter är borttagna	280	
Antal UA , ej ärftliga diagnoser och okänd ärftlighet	273	98%
Antal ärftliga diagnoser	7	3%
Medelålder ärftliga diagnoser	7,8	
Medelålder UA	3,9	

Källor för beräkningar:

- Hittaälghund
- SKK
- Koiranet
- Dog WEB

Dokumentet har tagits fram av
Jämthundklubbens avelskommitté.

Foto Emil Westling